Gemeente Amsterdam

Gebiedsagenda's Zuid

2019 - 2022

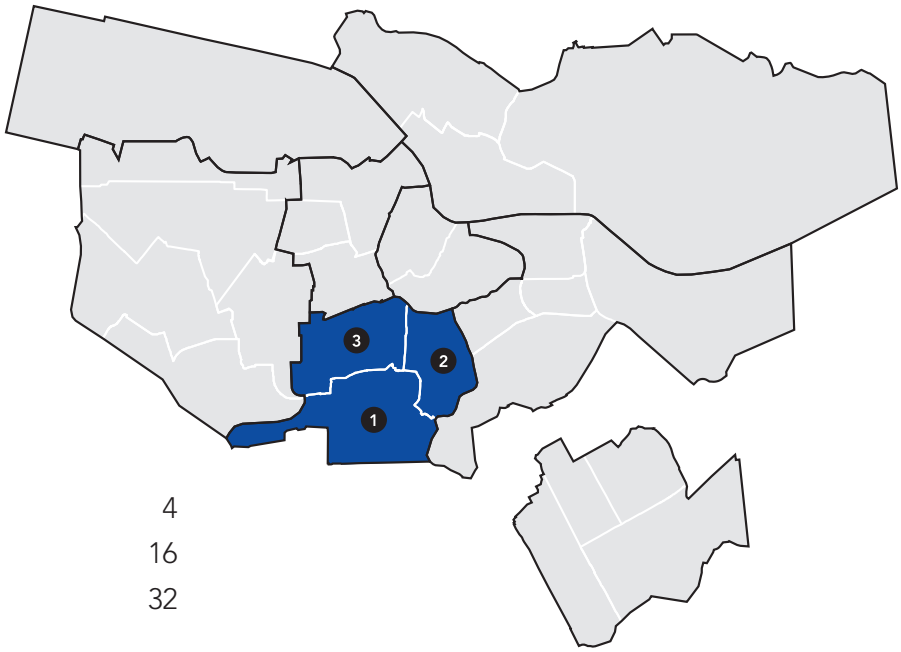
Colofon

Buitenveldert/Zuidas
Tekst en redactie Sevim Akgun en Inger Limburg
Fotografie Zuid

De Pijp/Rivierenbuurt
Tekst en redactie Liesbeth Ottes en Inger Limburg
Fotografie Zuid

Oud-Zuid
Tekst en redactie Sabine van der Snoek en Inger Limburg
Fotografie Zuid

Vormgeving Tom van Veenhuijzen, Veenhuijzen Vormgeving

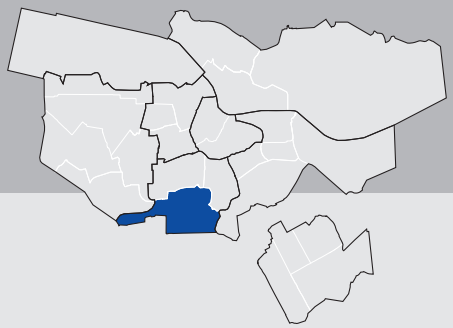

Inhoudsopgave

1 Buitenveldert/Zuidas 4
2 De Pijp/Rivierenbuurt 16
3 Oud-Zuid 32

Voor u liggen de gebiedsagenda's 2019-2022 van stadsdeel Zuid. De gebiedsagenda's voor de komende vier jaar zijn gemaakt door de gemeente Amsterdam samen met bewoners, ondernemers en overige stakeholders. We gebruiken de agenda om de gebiedspecifieke opgaven goed mee te laten wegen in beleidskeuzen die wij als stad maken. Op basis van de gebiedsanalyse, het coalitieakkoord en participatie met bewoners en betrokken partijen zijn de ontwikkelingen, opgaven en kansen van een gebied vertaald naar prioriteiten en doelstellingen. Hiermee signaleren de stadsdelen wat er buiten speelt en leeft en agenderen we de belangrijkste opgaven in onze gebieden. Deze gebiedsagenda's laten zien wat we de komende vier jaar gezamenlijk willen bereiken. In de gebiedsplannen zijn de prioriteiten en doelstellingen vertaald naar concrete activiteiten.

❶ Buitenveldert/Zuidas

	Inleiding	5
Prioriteit 1	Ouderen in Buitenveldert ondersteunen in hun zelfstandigheid	6
Prioriteit 2	Stimuleren en versterken van gemeenschapsgevoel in een veranderende wijk	8
Prioriteit 3	Verbeteren van leefbaarheid, verkeersveiligheid en toegankelijkheid van de openbare ruimte	10
Prioriteit 4	Stimuleren van vergroening en innovatieve vormen van duurzaamheid	12
Prioriteit 5	Zorgen voor leefbaarheid, bereikbaarheid en toegankelijkheid tijdens bouwwerkzaamheden Zuidas en Zuidasdok	14

Totstandkoming van de gebiedsagenda

Deze gebiedsagenda is tot stand gekomen op basis van:

- cijfers en gegevens over het gebied;
- de inbreng van bewoners, ondernemers en partnerorganisaties uit het gebied;
- het coalitieakkoord en beleid.

Een belangrijk aspect van gebiedsgericht werken is dat de gemeente niet alleen samen met de bewoners, ondernemers en partners uit de wijk in kaart brengt waaraan gewerkt moet worden, maar dat er ook gezamenlijk oplossingen worden gezocht en acties worden ondernomen. Deze werkwijze past uitstekend in het streven naar een 'participatieve democratie' dat de coalitie heeft uitgesproken. We hebben de afgelopen jaren veel energie gestoken in het opbouwen van netwerken met bewoners en andere partijen. Bewoners blijken er veel prijs op te stellen als ze bij de ontwikkelingen in hun buurt worden betrokken. In enquêtes, bij ontmoetingen en op bijeenkomsten hebben zij aangegeven behoefte te hebben aan meer informatie, meer communicatie, meer dialoog en meer ruimte om zelf een concrete bijdrage te leveren. Bij alle hieronder genoemde prioriteiten en doelstellingen geldt dat we zo veel mogelijk willen samenwerken met bewoners en partners.

Gebiedsbeschrijving

Buitenveldert is in de jaren zestig gebouwd als onderdeel van het Algemeen Uitbreidingsplan van Van Eesteren. Het gebied heeft een stedenbouwkundige opzet als tuinstad met strokenbouw en veel openbare ruimte. De woningvoorraad is gemengd, met koop- en huurwoningen. Er is veel groen, waaronder het Amstelpark, het Gijsbrecht van Aemstelpark en het Amsterdamse Bos. Een ecolint verbindt het Amsterdamse Bos vanaf de Ringvaart in de Haarlemmermeer met de Amstel aan de oostzijde.
De meeste (grotere) voorzieningen in Buitenveldert zijn geconcentreerd rond het Gelderlandplein. Daarnaast zijn er meerdere buurtwinkelcentra. De wijk telt relatief veel verenigingen en sportclubs.
Zuidas wordt ontwikkeld tot een internationaal woon-, leef- en werkgebied. Het is nu nog vooral een werkgebied, met 1600 woningen. De komende jaren zal het aantal bewoners toenemen. De menging van functies maakt dat Zuidas de potentie heeft uit te groeien tot het tweede centrum van Amsterdam, met Station Zuid als tweede treinstation van Amsterdam.
In 2019 beginnen de werkzaamheden van het project Zuidasdok. De infrastructuur wordt aangepast om het noordelijke deel van de Randstad in de toekomst bereikbaar te houden en om in te spelen op de toenemende aantallen bewoners, bezoekers en werkenden. Het is een ingrijpend project: de bouwwerkzaamheden duren tien tot vijftien jaar en zullen een flinke impact hebben op de omringende gebieden.

Prioriteit 1 Ouderen in Buitenveldert ondersteunen in hun zelfstandigheid

In Buitenveldert wonen relatief veel ouderen van wie een groot deel ouder is dan tachtig jaar. Het overheidsbeleid is erop gericht ouderen zo lang mogelijk zelfstandig thuis te laten wonen. Maar mede doordat de wijk om hen heen verandert, hebben zij steeds minder sociale contacten. In sommige gevallen is de partner overleden en zijn er geen kinderen of wonen de kinderen niet in de buurt. Het komt zelfs voor dat oudere bewoners alleen contact hebben met hun zorgverleners.
Tijdens bijeenkomsten hebben bewoners aangegeven dat zij op sommige plekken een vermindering van de sociale cohesie ervaren, en vooral voor ouderen is dit een gemis. Dit komt mede door de groeiende groep eenpersoonshuishoudens en de afstand tussen bewoners onderling. Doordat er weinig verbondenheid is, vragen bewoners minder snel hulp aan elkaar. Eenzaamheid en sociaal isolement zijn belangrijke thema's voor de ouderen in Buitenveldert. Daarbij constateren we dat veel ouderen hun problemen verborgen houden omdat ze hun kwetsbaarheid niet willen tonen. Ook die groep willen we bereiken.

Doelstellingen

1.1: Minder individuele sociale problematiek onder ouderen en kwetsbare bewoners
1.2: Verbeterde begeleiding en ondersteuning voor mensen met dementie en mantelzorgers
1.3: Sterkere sociale cohesie en een steviger netwerk voor ouderen
1.4: Ouderen blijven zich thuis voelen in Buitenveldert

Doelstelling 1.1 Minder individuele sociale problematiek onder ouderen en kwetsbare bewoners

Om individuele sociale problematiek van ouderen inzichtelijk te maken en terug te dringen, is vorig jaar de pilot 'Aanpak achter de voordeur' gestart. Sociaal isolement, eenzaamheid, beginnende dementie en verborgen armoede zijn thema's die uit deze pilot naar voren kwamen, en deze thema's worden door zorg en welzijnswerkers herkend.
De bewonersgroep van 80-plus verdient extra aandacht, omdat uit de aanpak blijkt dat deze groep als gevolg van de toenemende digitalisering moeilijk meekomt in de samenleving, de weg naar de instanties vaak niet kan vinden en minder contacten heeft in de wijk.

Doelstelling 1.2 Verbeterde begeleiding en ondersteuning voor mensen met dementie en mantelzorgers

Om mensen met dementie zo lang en comfortabel mogelijk zelfstandig te laten wonen en leven gaan wij hen en hun mantelzorgers de komende jaren ondersteunen. Samen met de zorg- en welzijnspartners, actieve bewoners, woningcorporaties, ondernemers en andere partners in de wijk bieden we begeleiding en organiseren we activiteiten om in hun behoeften te voorzien.

Doelstelling 1.3 Sterkere sociale cohesie en een steviger netwerk voor ouderen

Naast de lopende activiteiten van de betrokken partners is het netwerk van ouderen belangrijk. Het stadsdeel wil samen met bewoners de ouderen meer betrekken bij de wijk, het contact tussen ouderen onderling bevorderen en ook het contact met andere bewonersgroepen verstevigen. Ook gaan wij samen met bewoners ontmoetingsplekken creëren in de openbare ruimte, naar voorbeeld van het Ontmoetingseiland in het Gijsbrecht van Aemstelpark.

Doelstelling 1.4 Ouderen blijven zich thuis voelen in Buitenveldert

Ouderen wonen prettig in Buitenveldert, maar zij zien hun buurt wel veranderen. Dit heeft te maken met de komst van andere groepen bewoners en gebruikers in het gebied. Wij blijven, bij deze verandering, bijzondere aandacht houden voor de positie van ouderen in het gebied. Daarnaast gaat het stadsdeel de komende jaren verder met het ouderenvriendelijker maken van Buitenveldert door fysieke aanpassingen in de openbare ruimte door te voeren.

Prioriteit 2 Stimuleren en versterken van gemeenschapsgevoel in een veranderende wijk

Zowel Zuidas als Buitenveldert is volop in beweging en in verandering. De veranderingen zijn zowel fysiek als sociaal en gaan in een rap tempo. Het is zaak om in de gaten te houden of bestaande voorzieningen nog aansluiten op de behoeften van de nieuwe, huidige en toekomstige bewoners, ondernemers en gebruikers van het gebied.
In Buitenveldert woont ook een grote, hechte Joodse gemeenschap. Samen met de leden van deze gemeenschap (bewoners, ondernemers en organisaties) blijven wij ons ervoor inzetten dat zij zich veilig en welkom voelen. Als er nieuwe behoeften in de wijk ontstaan, zoekt het stadsdeel samen met de partners naar voorzieningen die bij die nieuwe behoeften aansluiten.

Doelstellingen

2.1: Meer voorzieningen en activiteiten die aansluiten bij de wensen van de jeugd
2.2: Meer ontmoetingen tussen mensen met verschillende achtergronden
2.3: Verbinding tussen de bestaande gemeenschap in Buitenveldert en internationals en andere nieuwe bewoners
2.4: Community building Zuidas
2.5: Meer culturele en economische functies en voorzieningen die bijdragen aan de levendigheid van het gebied

Doelstelling 2.1 Meer voorzieningen en activiteiten die aansluiten bij de wensen van de jeugd

In Buitenveldert wonen steeds meer jongeren. Met hen gaan we activiteiten in de buurt organiseren die in hun behoeften voorzien en een verrijking zijn voor de veranderende wijk.

Doelstelling 2.2 Meer ontmoetingen tussen mensen met verschillende achtergronden

Bewoners geven aan dat er meer gelegenheid moet zijn voor laagdrempelige ontmoetingen op meerdere plekken in de wijk. Wij willen bewoners met verschillende achtergronden, die elkaar niet langs natuurlijke weg ontmoeten, bij elkaar brengen. Er zijn verschillende locaties die daar ruimte voor bieden, zoals het Huis van de Wijk. Wij faciliteren dergelijke locaties en ontmoetingsmomenten.

Doelstelling 2.3 Verbinding tussen de bestaande gemeenschap in Buitenveldert en internationals en andere nieuwe bewoners

Er wonen steeds meer internationals in Buitenveldert. Zij vestigen zich vaak voor langere tijd in Amsterdam. Veelal werkt een van de partners en blijft de andere partner thuis (met de kinderen). De thuisblijvers missen vaak aansluiting in de wijk en hebben weinig contact met de andere bewoners. Vaak hebben internationals wel contact met elkaar, maar niet met de Nederlandssprekende bewoners, en ze geven aan dit wel graag te willen. Uit onderzoek is gebleken dat internationals wel vrijwilligerswerk willen doen. Het stadsdeel wil daarvan gebruikmaken om het contact te bevorderen tussen hen en de andere bewonersgroepen.
De komende jaren wil het stadsdeel goed zicht krijgen op de samenstelling van nieuwe bewonersgroepen, en vervolgens samen met deze bewoners in hun behoeften voorzien.

Doelstelling 2.4 Community building Zuidas

In Zuidas worden de komende jaren nog meer woongebouwen opgeleverd. Er wordt een gemengde stad gebouwd met koopwoningen, sociale huurwoningen en studentenwoningen. Wij gaan de komende periode innovatieve communicatiemiddelen inzetten om ontmoetingen tussen alle bewoners te faciliteren.

Doelstelling 2.5 Meer culturele en economische functies en voorzieningen die bijdragen aan de levendigheid van het gebied

Economische voorzieningen kunnen bijdragen aan de levendigheid van een gebied. Bewoners van Buitenveldert en Zuidas blijken wat dat betreft verschillende behoeften te hebben. Wel is in beide gebieden de roep om een warenmarkt zeer sterk. Zo'n markt kan bovendien zorgen voor meer binding tussen de twee wijken. Ook het toevoegen van staanplaatsen waar voedsel of andere waren worden verkocht kan een verrijking zijn voor de buurt.
Bewoners van Zuidas zouden graag zien dat de winkels en horecavoorzieningen ook in het weekend open zijn. De winkels en horecagelegenheden in Buitenveldert zijn wel open in het weekend, maar bewoners van Zuidas maken daar weinig gebruik van. Voor bewoners van Buitenveldert is het van belang dat de buurtwinkels behouden blijven.
Inwoners van Buitenveldert blijken veel behoefte te hebben aan culturele voorzieningen. Het gaat om kunst en cultuur in de vorm van bijvoorbeeld film, theater of muziek. Die behoefte aan kunst wordt gedeeld door bewoners in Zuidas, maar hier spitst de vraag zich vooral toe op kunst in de openbare ruimte. Door het toevoegen van meer culturele en economische functies en voorzieningen dragen wij bij aan de levendigheid van het gebied.

Prioriteit 3 Verbeteren van leefbaarheid, verkeersveiligheid en toegankelijkheid van de openbare ruimte

De openbare ruimte is van en voor mensen van alle leeftijden en moet voor iedereen toegankelijk blijven. Vanwege de toenemende druk op de openbare ruimte door onder andere de bouwwerkzaamheden en de veranderende bewonerssamenstelling van de wijk is hier in Buitenveldert/Zuidas extra aandacht voor. Ook blijven wij ons ervoor inzetten om hinder door geparkeerde fietsen te beperken.
De komende jaren worden in het gebied nieuwe scholen gebouwd.
De verkeersveiligheid rondom scholen en oversteekplaatsen is en blijft een aandachtspunt. De openbare ruimte moet aansluiten op de veranderende samenstelling van de wijk. Ook de bouw van Zuidasdok en de bouwplannen in Zuidas vragen om extra aandacht voor de verkeersveiligheid. Tijdens de werkzaamheden proberen we de openbare ruimte zo toegankelijk en aangenaam mogelijk te houden.

Doelstellingen

3.1: Meer verkeersveiligheid op rijwegen en fiets- en voetpaden
3.2: Toegankelijkere openbare ruimte voor iedereen
3.3: Betere bereikbaarheid van Buitenveldert met het openbaar vervoer

Doelstelling 3.1 Meer verkeersveiligheid op rijwegen en fiets- en voetpaden

Bij verschillende fietsroutes is niet helder of er één- of tweerichtingsverkeer is toegestaan. Dit doet zich met name voor op de Buitenveldertselaan ter hoogte van de VU, de Van Nijenrodeweg en de keerlus naast Station RAI. Sommige ouderen in Buitenveldert durven niet te fietsen. Naast de onduidelijkheid op de fietspaden is ook het snellere verkeer op de fietspaden, zoals scooters en elektrische fietsen, hier een oorzaak van.
Andere aspecten waaraan we extra aandacht besteden, zijn de verkeersveiligheid rondom nieuwe en bestaande scholen en de veiligheid van voetgangers.

Doelstelling 3.2 Toegankelijkere openbare ruimte voor iedereen

Als de bevolkingssamenstelling in een wijk verandert, verandert ook het gebruik van de openbare ruimte. Dat vraagt om een nieuwe, eigentijdse inrichting. Samen met bewoners gaan wij de openbare ruimte toegankelijker maken voor alle gebruikersgroepen. Door herinrichting en gebruik van de openbare ruimte op de behoefte aan te laten sluiten, zorgen we ervoor dat iedereen hier prettig kan bewegen en verblijven.

Doelstelling 3.3 Betere bereikbaarheid van Buitenveldert met het openbaar vervoer

De bereikbaarheid van Buitenveldert met het openbaar vervoer is aan het afnemen. Buslijnen verdwijnen, het metrotraject wordt ingekort en haltes worden verplaatst. We willen hier op verschillende manieren verbetering in aanbrengen.

Prioriteit 4 Stimuleren van vergroening en innovatieve vormen van duurzaamheid

Vanwege de stedenbouwkundige opzet van Buitenveldert - veel licht, lucht en ruimte - leent deze wijk zich uitstekend voor experimenten met vernieuwende vormen van duurzaamheid. Bij duurzaamheidsinitiatieven denken wij bijvoorbeeld aan het plaatsen van zonnepanelen, de aanleg van groene daken, maatregelen om de luchtkwaliteit te verbeteren en plannen op het vlak van energietransitie. Wij bieden ondersteuning aan bewoners, ondernemers, corporaties en andere geïnteresseerde partijen. In Zuidas worden pilots gehouden op het gebied van duurzaam bouwen. Zo wordt hier al gasloos gebouwd. Ook zijn er diverse gebouwen met groene daken en wordt er op innovatieve manieren gebouwd. De komende jaren gaan we nog meer inzetten op vernieuwende vormen van duurzaamheid, samen met de ontwikkelaars, eigenaren en gebruikers.
Ons streven is om het groen in de openbare ruimte te laten aansluiten op de behoefte van de gebruikers en de recreatieve waarde van het groen te vergroten. Het stadsdeel voert een onderzoek uit naar het gebruik en de inrichting van parken en andere groene gebieden, en gaat op basis van de resultaten aanpassingen doorvoeren. Bij zowel oude als nieuwe bewoners is er behoefte aan meer ontmoetingsplekken, terwijl de bestaande speelplekken en -toestellen in het groen niet allemaal intensief worden gebruikt. We gaan kijken of we die plekken anders kunnen inrichten.

Doelstellingen

4.1: Betere gebruikskwaliteit van de groene gebieden om te voorzien in de wensen van de veranderende wijk
4.2: Meer duurzaamheidsinitiatieven

Doelstelling 4.1 Betere gebruikskwaliteit van de groene gebieden om te voorzien in de wensen van de veranderende wijk

Buitenveldert is rijk aan parken en andere groene gebieden, een aspect dat zeer wordt gewaardeerd door de bewoners. De groene verblijfsruimten trekken ook steeds meer bewoners van Zuidas en andere bezoekers. Wij willen de parken een kwaliteitsimpuls geven en afstemmen op een breder publiek. Daarnaast gaan wij ons samen met de bewoners richten op ecologisch beheer.

Doelstelling 4.2 Meer duurzaamheidsinitiatieven

Bewoners willen graag meer mogelijkheden om afval te scheiden. Deze wens leeft met name in Zuidas, waar nog geen voorzieningen zijn voor afvalscheiding. We onderzoeken de mogelijkheden voor afvalscheiding in de openbare ruimte, bijvoorbeeld rondom het station. Andere duurzaamheidsmaatregelen waaraan te denken valt zijn: pilots gericht op innovatieve manieren van transport, laadmogelijkheden voor elektrische auto's, zonne-energie en het verminderen van het aantal bestelbusjes die door de wijk rijden. De komende jaren gaat het stadsdeel, samen met bewoners en ondernemers, dergelijke initiatieven faciliteren en realiseren.

Prioriteit 5 Zorgen voor leefbaarheid, bereikbaarheid en toegankelijkheid tijdens bouwwerkzaamheden Zuidas en Zuidasdok

De komende jaren vinden in heel Zuid, maar voornamelijk in Buitenveldert/Zuidas, bouwwerkzaamheden plaats voor het project Zuidasdok. Dit grootschalige project duurt tien tot vijftien jaar. De bouw brengt overlast met zich mee en zal vooral gevolgen hebben voor de bereikbaarheid van de omgeving.
Naast Zuidasdok wordt er de komende jaren volop gebouwd in Zuidas, waardoor de bereikbaarheid en leefbaarheid van het stadsdeel nog verder onder druk komen te staan. We stellen alles in het werk om de overlast voor bewoners en andere gebruikers van het gebied tot een minimum te beperken.

Doelstellingen

5.1: De omliggende buurten blijven leefbaar tijdens bouwwerkzaamheden
5.2: Duurzamer vervoer en tijdelijke maatregelen om bereikbaarheid op peil te houden
5.3: Goede communicatie en informatievoorziening

Doelstelling 5.1 De omliggende buurten blijven leefbaar tijdens bouwwerkzaamheden

Van alle gebruikersgroepen ervaren bewoners het meeste ongemak van langdurige werkzaamheden. Wij gaan ons ervoor inzetten om de buurten leefbaar te houden. Bijvoorbeeld door te streven naar zo min mogelijk hinder door bouwverkeer in de straten. Ook valt te denken aan verfraaiing van afzettingen en bouwplaatsen.

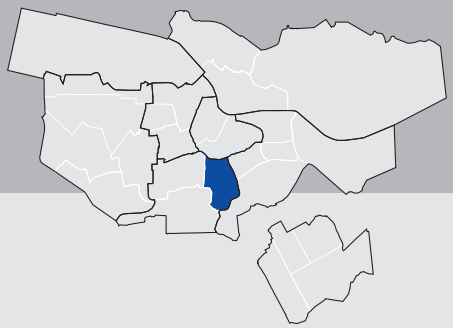
Doelstelling 5.2 Duurzamer vervoer en tijdelijke maatregelen om bereikbaarheid op peil te houden

In Zuidas neemt de verkeersdruk op de aanrijroutes toe, onder meer door busjes en auto's die producten en diensten leveren. Naast een verslechterde bereikbaarheid heeft dit ook een negatieve invloed op de luchtkwaliteit. We zetten ons in voor verduurzaming van het vervoer en nemen maatregelen om de buurt zo goed mogelijk bereikbaar te houden.

Doelstelling 5.3 Goede communicatie en informatievoorziening

Bij ingrijpende projecten, met een grote impact op de omgeving, is tijdige en heldere communicatie met omwonenden en andere gebruikers van de nabije omgeving essentieel. We zullen hier dan ook veel aandacht aan besteden.

❷ De Pijp/Rivierenbuurt

	Inleiding	17
Prioriteit 1	Verduurzaming samen met bewoners en ondernemers verder vorm en inhoud geven	18
Prioriteit 2	De verblijfskwaliteit van de openbare ruimte verbeteren	20
Prioriteit 3	Zorgen voor diversiteit in woningaanbod, winkels en bedrijvigheid	22
Prioriteit 4	Veiligheidsgevoel en verbondenheid op buurtniveau versterken	24
Prioriteit 5	De stapeling van sociale problematiek verminderen	26
Prioriteit 6	Meer kansen voor kinderen en jongeren	28

Totstandkoming van de gebiedsagenda

Deze gebiedsagenda is tot stand gekomen op basis van:

- cijfers en gegevens over het gebied;
- de inbreng van bewoners, ondernemers en partnerorganisaties uit het gebied;
- het coalitieakkoord en beleid.

Een belangrijk aspect van gebiedsgericht werken is dat de gemeente niet alleen samen met de bewoners, ondernemers en partners uit de wijk in kaart brengt waaraan gewerkt moet worden, maar dat er ook gezamenlijk oplossingen worden gezocht en acties worden ondernomen. Deze werkwijze past uitstekend in het streven naar een 'participatieve democratie' dat de coalitie heeft uitgesproken. We hebben de afgelopen jaren veel energie gestoken in het opbouwen van netwerken met bewoners en andere partijen. Bewoners blijken er veel prijs op te stellen als ze bij de ontwikkelingen in hun buurt worden betrokken. In enquêtes, bij ontmoetingen en op bijeenkomsten hebben zij aangegeven behoefte te hebben aan meer informatie, meer communicatie, meer dialoog en meer ruimte om zelf een concrete bijdrage te leveren.

Bij alle hieronder genoemde prioriteiten en doelstellingen geldt dat we zo veel mogelijk willen samenwerken met bewoners en partners.

Gebiedsbeschrijving

Gebied De Pijp/Rivierenbuurt maakt samen met de gebieden Oud-Zuid en Buitenveldert/Zuidas deel uit van stadsdeel Zuid. De Pijp bestaat uit drie buurten: Oude Pijp, Nieuwe Pijp en Zuid-Pijp. De wijk wordt gekenmerkt door een levendige mix van wonen, winkels, horeca, kleine bedrijven en maatschappelijke voorzieningen. Ook de Rivierenbuurt bestaat uit drie wijken: de Rijnbuurt, de IJselbuurt en de Scheldebuurt. De woningen in de IJsel- en de Rijnbuurt zijn gemiddeld kleiner dan die in de rest van Zuid, en het gemiddelde inkomen ligt hier wat lager. De Scheldebuurt telt juist veel grote woningen en hier wonen relatief veel mensen met een hoge opleiding.

De Pijp staat bekend als een divers stedelijk gebied. De huizen staan er inmiddels goed bij, het creatieve ondernemerschap en het uitgaansleven bloeien. Met name de Oude Pijp trekt een groot aantal bezoekers. De Rivierenbuurt is een populaire woonwijk. In Kop Zuidas verrijzen sinds enkele jaren woningen, scholen, winkels en hotels; die ontwikkeling heeft gevolgen voor de omliggende buurten, met name voor de Veluwebuurt.

De Zuid-Pijp, de IJselbuurt en de Rijnbuurt - alle drie buurten met veel woningen in de sociale sector - tellen relatief veel kwetsbare huishoudens en er is meer sprake van psychosociale problematiek dan in de rest van het gebied. De zorg- en welzijnsinstellingen in De Pijp/ Rivierenbuurt zijn dan ook vooral in deze buurten actief. De sociale wijkteams verbinden deze instellingen met elkaar en zorgen voor goede samenwerking tussen professionals, vrijwilligers en cliënten.

Bewoners en ondernemers geven blijk van een sterke betrokkenheid bij hun buurtgenoten en bij de ontwikkelingen in hun omgeving. Er worden diverse maatschappelijke initiatieven opgezet en in de Rivierenbuurt verrichten meer bewoners vrijwilligerswerk dan in alle andere buurten van Amsterdam. In De Pijp denken veel bewoners en ondernemers mee over knelpunten en oplossingen.

Prioriteit 1 Verduurzaming samen met bewoners en ondernemers verder vorm en inhoud geven

Veel bewoners en ondernemers uit De Pijp en Rivierenbuurt delen de ambities van het gemeentebestuur op het gebied van verduurzaming. Juist in dit dichtbevolkte gebied zien mensen de noodzaak om de luchtkwaliteit te verbeteren en initiatieven te ontplooien om de energietransitie, de circulaire economie en de vergroening te versterken. Ondernemers zijn geïnteresseerd in de mogelijkheden voor duurzaam ondernemen. Gezien deze betrokkenheid van bewoners en ondernemers ligt de focus in de agenda op duurzaamheidsplannen die samen met deze partijen kunnen worden uitgewerkt.

Doelstellingen

1.1: Meer co-creatie bij verduurzaming
1.2: Schonere lucht in De Pijp
1.3: Minder wateroverlast in de Rivierenbuurt
1.4: Bevordering van de energietransitie en de circulaire economie

Doelstelling 1.1 Meer co-creatie bij verduurzaming

Er ontwikkelt zich momenteel een enthousiaste duurzaamheidscommunity in het gebied, die functioneert als platform voor de lancering van nieuwe ideeën en initiatieven. De gemeente sluit zich graag bij deze community aan en wil samen met de bewoners en ondernemers aan de slag met onderwerpen als autoluwe straten, vergroening en regenbestendigheid.

Doelstelling 1.2 Schonere lucht in De Pijp

Om de CO_2-uitstoot te verlagen, ontmoedigen we het vervuilende autogebruik in De Pijp. In 2018 is in de Frans Halsstraat gestart met het vervangen van parkeerplaatsen voor meer ruimte voor fietsers, voetgangers en groen. Onderzocht wordt waar dat nog meer mogelijk is. Verder richten we ons op het duurzaam maken van het goederenvervoer binnen de wijk en het bevorderen van het gebruik van elektrische auto's.

Doelstelling 1.3 Minder wateroverlast in de Rivierenbuurt

Het stedelijk programma Rainproof richt zich op het tegengaan van wateroverlast als gevolg van hevige regenbuien. Aan de Rivierenbuurt wordt vanwege de lage ligging extra aandacht besteed. Eén van de belangrijkste maatregelen is het verder vergroenen van dit gebied. De bewoners zullen nauw bij de ontwikkelingen betrokken worden.

Doelstelling 1.4 Bevordering van de energietransitie en de circulaire economie

Tot nu toe is er vooral aandacht geweest voor het plaatsen van zonnepanelen en het - samen met de corporaties - verduurzamen van woningen, maar de ambities gaan veel verder. De gemeente wil graag samen met bewoners werken aan de energietransitie en de versterking van de circulaire economie.

Prioriteit 2 De verblijfs-kwaliteit van de openbare ruimte verbeteren

De groeiende populariteit van De Pijp en Rivierenbuurt heeft een weerslag op de leefbaarheid. Door de vele bezoekers neemt de druk op de toch al krappe openbare ruimte toe. Dat betekent dat er heldere keuzes gemaakt moeten worden: meer ruimte voor voetgangers en fietsers, voor spelen en ontmoeten, en minder ruimte voor auto's en overlastgevende activiteiten.
De gemeente zet zich er samen met bewoners en ondernemers voor in om de ongewenste effecten van de drukte tegen te gaan en de verblijfskwaliteit van de openbare ruimte te verbeteren.

Doelstellingen

2.1: Meer ruimte voor ontmoetingen in de openbare ruimte
2.2: Meer ruimte voor voetganger en fietser
2.3: Minder overlast in de openbare ruimte
2.4: Een schonere woonomgeving
2.5: Meer groen en meer biodiversiteit

Doelstelling 2.1 Meer ruimte voor ontmoetingen in de openbare ruimte

Iedereen moet zich buiten prettig voelen en er moet voldoende ruimte zijn voor spelen en ontmoeten. Waar mogelijk zullen stoepen en pleintjes worden vrijgemaakt van obstakels, worden speelplekken (her) ingericht en komen er bankjes op straat. Om de druk op de openbare ruimte te verlichten, gaan we bezoekers spreiden, onder meer door hen te wijzen op aantrekkelijke wandelroutes.

Doelstelling 2.2 Meer ruimte voor voetganger en fietser

De veiligheid van voetgangers en fietsers en de doorstroming van het verkeer blijven aandachtspunten. Kinderen moeten zich zelfstandig per fiets of te voet door het verkeer kunnen verplaatsen. Met de herinrichting van de winkelstraten is er al het een en ander verbeterd: de verkeersstromen zijn hier gescheiden en de indeling is overzichtelijker. Blackspots worden aangepakt en ook het probleem van stilstaande auto's en andere obstakels op fietspad of stoep staat op de agenda. We vinden het belangrijk dat ook kwetsbare verkeersdeelnemers, zoals mensen in een rolstoel, zich veilig en ongehinderd kunnen voortbewegen.

Doelstelling 2.3 Minder overlast in de openbare ruimte

De gemeente blijft in De Pijp optreden tegen overlast door horeca, fietsparkeren en uitstallingen op de stoep. In de Rivierenbuurt richten we ons met name op verkeersdrukte, zwerfvuil en lawaai rondom de RAI en op 'stoepfietsers'. Ook hinder door obstakels en afzettingen vanwege verbouwingen zal worden aangepakt.

Doelstelling 2.4 Een schonere woonomgeving

In de afgelopen jaren heeft de gemeente samen met bewoners en ondernemers gewerkt aan het terugdringen van het zwerfvuil. Dat heeft zichtbaar resultaat gehad, maar het kan en moet nog beter. In 2019 ontplooien we een aantal nieuwe initiatieven.

Doelstelling 2.5 Meer groen en meer biodiversiteit

Vergroening draagt bij aan een hogere verblijfskwaliteit én aan een duurzame leefomgeving.
De gemeente sluit daarom graag aan bij de vele bewonersinitiatieven die gericht zijn op vergroening van de eigen buurt. Daarnaast zullen we vanuit het gebied een bijdrage leveren aan de stedelijke groenvisie.

Prioriteit 3 Zorgen voor diversiteit in woningaanbod, winkels en bedrijvigheid

De Pijp en Rivierenbuurt zijn gewilde woonbuurten. De Pijp wordt vooral geprezen om de kleinschaligheid en de diversiteit van mensen en bedrijven. De Rivierenbuurt wordt gewaardeerd om de relatief rustige woonomgeving, met een gevarieerde bevolkingssamenstelling, een ruim voorzieningenaanbod en een aantrekkelijke stedenbouwkundige structuur.
Wij willen deze kwaliteiten behouden en versterken. Extra aandacht besteden we aan de wijken waar de gevolgen van ingrijpende bouwprojecten het duidelijkst voelbaar zijn.

Doelstellingen

3.1: Gevarieerde winkels en ruimte voor ambachtelijke bedrijvigheid in De Pijp
3.2: Meer woningen voor specifieke bevolkingsgroepen, zoals ouderen, niet-studerende jongeren en mensen met een middeninkomen
3.3: Minder overlast door toeristische verhuur en kamerverhuur
3.4: Aantrekkelijke woonmilieus in en om buurten in ontwikkeling

Doelstelling 3.1 Gevarieerde winkels en ruimte voor ambachtelijke bedrijvigheid in De Pijp

Aantrekkelijke winkelstraten en ambachtelijke bedrijfjes, dat zijn de economische troeven van De Pijp. We willen het ondernemersklimaat bevorderen door samenwerking tussen ondernemers (bijvoorbeeld in de vorm van een winkeliersvereniging) te stimuleren en gezamenlijke initiatieven ter verbetering van de winkelgebieden te ondersteunen.

Doelstelling 3.2 Meer woningen voor specifieke bevolkingsgroepen, zoals ouderen, niet-studerende jongeren en mensen met een middeninkomen

Om de gewenste diversiteit te bereiken zijn er naast dure huur- en koopwoningen en sociale huurwoningen ook woningen in het middensegment nodig. Voor veel ouderen is het belangrijk dat ze in hun eigen woonbuurt kunnen blijven wonen, ook als ze minder goed ter been zijn. Ook veel niet-studerende jongeren willen graag in hun buurt blijven wonen en vragen maatregelen om het tekort aan geschikte woningen op te heffen.

Doelstelling 3.3 Minder overlast door toeristische verhuur en kamerverhuur

Toeristen en jonge kamerbewoners zorgen meer dan gemiddeld voor (geluids)overlast en zwerfvuil. Ook leiden de vluchtigheid van de bewoning en het verschil in levensritme tot gevoelens van vervreemding bij de andere bewoners. Om de overlast terug te dringen, worden er voor kamer- en tijdelijke woningverhuur strengere regels ingevoerd, waaraan stevig de hand wordt gehouden.

Doelstelling 3.4 Aantrekkelijke woonmilieus in en om buurten in ontwikkeling

De ontwikkeling van Kop Zuidas zet de leefbaarheid in de Veluwebuurt onder druk. Daarom blijft de gemeente de komende jaren maatregelen treffen om overlast te beperken. Met de gebiedsontwikkeling rond de Utrechtsebrug (entree Rijnstraat) werken we aan een betere aansluiting van de omringende woonbuurten op het Martin Luther Kingpark en daarmee ook aan verlevendiging van het park.

Prioriteit 4 Veiligheidsgevoel en verbondenheid op buurtniveau versterken

Informele contacten tussen de verschillende bevolkingsgroepen en 'samen dingen doen' zijn een belangrijke voorwaarde voor mensen om veiligheid en verbondenheid te ervaren in hun leefomgeving. Veel bewoners zijn enthousiast over het 'dorpse' karakter van hun buurt, waar onderlinge ontmoetingen en het hulp bieden aan elkaar vanzelfsprekend zijn. Een deel van hen merkt dat die vanzelfsprekendheid aan het afnemen is. Daarom zetten we ons ook de komende bestuursperiode in voor de versterking van het gemeenschapsgevoel. Dat doen we in nauwe samenwerking met het netwerk van vrijwilligers, bewoners(organisaties), religieuze instellingen, sociale ondernemers, sport-, kunst- en cultuurinstellingen, stadsdorpen, welzijnswerk en opbouwwerk.

Doelstellingen

4.1: Meer contact tussen verschillende bevolkingsgroepen op buurtniveau
4.2: Meer vrijwilligers en bewonersparticipatie
4.3: Meer sociale veiligheid
4.4: Meer weerbaarheid in de Zuid-Pijp, de Rijn- en de IJselbuurt

Doelstelling 4.1 Meer contact tussen verschillende bevolkingsgroepen op buurtniveau

Alle partners in de buurt dragen bij aan de totstandkoming van een breed palet aan activiteiten waarmee het contact tussen verschillende groepen op straat en in de buurt wordt versterkt. In de komende jaren willen we het activiteitenaanbod uitbreiden, zodat we nog meer mensen bereiken. Daarbij is er speciale aandacht voor kwetsbare en anderstalige doelgroepen en voor de verbindende kracht van sport en kunst en cultuur.

Doelstelling 4.2 Meer vrijwilligers en bewonersparticipatie

In De Pijp en Rivierenbuurt zijn veel bewoners die zich als vrijwilliger inzetten voor hun buurt. De gemeente juicht die betrokkenheid toe. Waar mogelijk werken we met deze bewoners samen, koppelen we hen aan bestaande netwerken en bieden we ondersteuning in de vorm van informatieoverdracht en subsidies. We blijven bewonersparticipatie stimuleren door contact te zoeken met steeds nieuwe groepen, door nieuwe methodieken in te zetten en door bewonersinitiatieven nog beter te ondersteunen.

Doelstelling 4.3 Meer sociale veiligheid

Om de veiligheid op straat en in het eigen portiek te vergroten, zal er extra aandacht zijn voor onder andere jongerenoverlast, criminaliteit, verwarde personen en huiselijk geweld.

Doelstelling 4.4 Meer weerbaarheid in de Zuid-Pijp, de Rijn- en de IJselbuurt

De gemeente helpt kwetsbare bewoners om volwaardig mee te doen in de samenleving, bijvoorbeeld door taal- en computerlessen aan te bieden. Bewoners en ondernemers krijgen steun bij de omgang met verwarde personen.

Prioriteit 5 De stapeling van sociale problematiek verminderen

Het imago van De Pijp en de Rivierenbuurt als welvarende wijken verdient nuancering. Hoewel het percentage huishoudens met sociale problematiek lager ligt dan in veel andere gebieden in Amsterdam, betreft het in zo'n dichtbevolkt gebied in absolute zin toch een grote groep. We kunnen op twee niveaus spreken van een stapeling van problemen. Op persoonlijk niveau: bij veel huishoudens die met armoede kampen, zien we ook problemen op het gebied van gezondheid en opvoeding. En op buurtniveau: deze kwetsbare huishoudens concentreren zich veelal in specifieke buurten, waardoor hun problemen impact hebben op de hele omgeving. Het betreft hier vooral de Diamantbuurt, de Tellegenbuurt, de Rijnbuurt en de IJselbuurt.
Politie en zorg- en welzijnsinstellingen geven aan dat niet alleen het aantal mensen met problemen, maar ook de zwaarte van de problematiek toeneemt. Dit soort signalen wordt gestaafd door de gegevens over ggz-problematiek en het toenemende aantal mensen dat zich eenzaam voelt.
We kunnen stellen dat er in het gebied De Pijp/Rivierenbuurt sprake is van een tweedeling: er wonen veel rijke mensen, maar ook veel mensen met sociale problemen. Die tweedeling biedt ook mogelijkheden: kansrijke bewoners kunnen hun kansarme buurtgenoten tot steun zijn. Bovendien kunnen de hulpverlenende instanties zich heel specifiek richten op de buurten waar de nood het hoogst is.

Doelstellingen

5.1: Meer samenwerking tussen formele en informele partijen op buurtniveau
5.2: Extra aandacht voor armoede, eenzaamheid en werkloosheid in de Diamantbuurt, de Tellegenbuurt, de Rijnbuurt en de IJselbuurt
5.3: Meer aandacht voor een gezonde leefstijl, voeding, bewegen en sport

Doelstelling 5.1 Meer samenwerking tussen formele en informele partijen op buurtniveau

In de buurten met veel kwetsbare huishoudens is er al een ruim aanbod van formele en informele zorg- en hulpverleners. We denken dat aanbod nog te kunnen verruimen door de hulp in te roepen van andere bewoners en ondernemers en door de mogelijkheden voor samenwerking op buurtniveau ten volle te benutten.

Doelstelling 5.2 Extra aandacht voor armoede, eenzaamheid en werkloosheid in de Diamantbuurt, de Tellegenbuurt, de Rijnbuurt en de IJselbuurt

Vanuit de stedelijke programma's op het gebied van armoedebestrijding, het tegengaan van eenzaamheid en begeleiding naar werk wordt er in de Diamantbuurt, de Tellegenbuurt, de Rijnbuurt en de IJselbuurt al veel gedaan. Als de uitvoering van deze stedelijke programma's goed wordt afgestemd op het zorg- en welzijnsaanbod in de buurt zelf, kan het resultaat meer worden dan de som der delen.

Doelstelling 5.3 Meer aandacht voor een gezonde leefstijl, voeding, bewegen en sport

Gezondheid is een belangrijke randvoorwaarde voor een prettig leven. Veel mensen streven naar een gezondere leefstijl. De gemeente wil daar graag aan meewerken door voorlichting en beweegprogramma's aan te bieden.

Prioriteit 6 Meer kansen voor kinderen en jongeren

Veel gezinnen kiezen er bewust voor om in De Pijp/Rivierenbuurt te blijven wonen, vooral vanwege de prettige sfeer en het stedelijke voorzieningenaanbod.
Dit dichtbevolkte gebied kent echter ook veel belemmeringen, verlokkingen en bedreigingen voor kinderen en jongeren. De drukte in de openbare ruimte beperkt de bewegingsvrijheid en er is drugshandel en criminaliteit.
Voor de gemeente staat voorop dat alle kinderen en jongeren in Amsterdam binnen hun leefomgeving voldoende kansen aangereikt dienen te krijgen om hun talenten te ontwikkelen en tot gezonde volwassenen uit te groeien. Daarbij horen een kindvriendelijke openbare ruimte en een positief pedagogisch klimaat. De gemeente vindt het ook belangrijk om het gemengde karakter van de bevolking in stand te houden en segregatie tegen te gaan. Daarom wil zij kinderen en jongeren uit verschillende bevolkingsgroepen op school, maar ook daarbuiten, ruimschoots de gelegenheid bieden om elkaar te leren kennen.

Doelstellingen

6.1: Een breed aanbod aan ontwikkelingskansen
6.2: Meer participatie onder jongeren
6.3: Het zorg- en welzijnsaanbod sluit goed aan op de vraag
6.4: Jongeren zijn weerbaarder tegen verleidingen en bedreigingen op straat en op school

Doelstelling 6.1 Een breed aanbod aan ontwikkelingskansen

Het is van belang dat kinderen en jongeren uit alle lagen van de bevolking - bij voorkeur gezamenlijk - kunnen deelnemen aan sport-, kunst- en culturele activiteiten, en dat ze allemaal even gemakkelijk toegang hebben tot scholing en werk. Ook moet er voldoende ruimte zijn om veilig buiten te kunnen spelen.

Doelstelling 6.2 Meer participatie onder jongeren

De jongeren uit de Diamantbuurt hebben inmiddels landelijke bekendheid gekregen door hun positieve bijdrage aan de Dodenherdenking in de laatste jaren. Zij hebben in 2017 zelfstandig een jongerentop georganiseerd, waarop gesproken is over vele thema's, zoals wonen, werken, gezondheid en veiligheid. De gemeente bouwt graag met alle jongeren van Zuid voort op de uitkomsten van die top. Bovendien willen we ook met nieuwe groepen kinderen en jongeren in gesprek gaan.

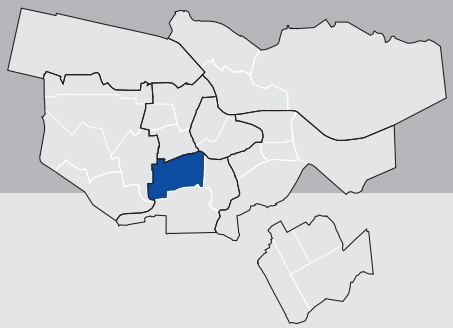
Doelstelling 6.3 Het zorg- en welzijnsaanbod sluit goed aan op de vraag

Het aantal jongeren met ggz-problematiek is groot in dit gebied. Bovendien leven hier relatief veel kinderen in armoede en kampen te veel kinderen met overgewicht. Er is een extra investering nodig om deze kinderen en jongeren te helpen en hun voldoende kansen mee te geven. De gemeente besteedt specifiek aandacht aan jonge mantelzorgers en jongeren met schulden.

Doelstelling 6.4 Jongeren zijn weerbaarder tegen verleidingen en bedreigingen op straat en op school

Jongeren voelen zich niet altijd veilig op straat, omdat ze worden geconfronteerd met discriminatie, seksuele intimidatie - al dan niet via sociale media - en uitsluiting. Bovendien ligt de verleiding van criminaliteit, drank en drugs op de loer. We willen jongeren weerbaarder maken tegen de verleidingen én de bedreigingen, onder meer door uitgebreidere voorlichting te bieden over de gevaren van drank, drugs, sexting en sociale media.

❸ Oud-Zuid

	Inleiding	31
Prioriteit 1	Een aantrekkelijke en duurzame leefomgeving	32
Prioriteit 2	Gevarieerd woningaanbod en verbondenheid in de buurt	36
Prioriteit 3	Meer zorg voor bewoners met een verborgen ondersteuningsbehoefte	38
Prioriteit 4	Meer kansen en weerbaarheid voor kinderen en jongeren	40
Prioriteit 5	Nieuw- en verbouwplannen die goed in de leefomgeving passen	42
Prioriteit 6	Aandacht voor bijzondere plekken: Museumplein en Vondelpark	44

Totstandkoming van de gebiedsagenda

Deze gebiedsagenda is tot stand gekomen op basis van:

- cijfers en gegevens over het gebied;
- de inbreng van bewoners, ondernemers en partnerorganisaties uit het gebied;
- het coalitieakkoord en beleid.

Een belangrijk aspect van gebiedsgericht werken is dat de gemeente niet alleen samen met de bewoners, ondernemers en partners uit de wijk in kaart brengt waaraan gewerkt moet worden, maar dat er ook gezamenlijk oplossingen worden gezocht en acties worden ondernomen. Deze werkwijze past uitstekend in het streven naar een 'participatieve democratie' dat de coalitie heeft uitgesproken. We hebben de afgelopen jaren veel energie gestoken in het opbouwen van netwerken met bewoners en andere partijen. Bewoners blijken er veel prijs op te stellen als ze bij de ontwikkelingen in hun buurt worden betrokken. In enquêtes, bij ontmoetingen en op bijeenkomsten hebben zij aangegeven behoefte te hebben aan meer informatie, meer communicatie, meer dialoog en meer ruimte om zelf een concrete bijdrage te leveren. Bij alle hieronder genoemde prioriteiten en doelstellingen geldt dat we zo veel mogelijk willen samenwerken met bewoners en partners.

Gebiedsbeschrijving

Oud-Zuid grenst aan De Pijp/Rivierenbuurt, Zuidas en aan de stadsdelen Centrum en Nieuw-West. De wijken zijn gebouwd in de 19de en begin 20ste eeuw. Oud-Zuid bestaat uit welgestelde woonbuurten als de Apollobuurt, de Willemsparkbuurt, het Museumkwartier en het Duivelseiland. Daarnaast zijn er meer gemengde buurten, zoals de Hoofddorppleinbuurt, de Schinkelbuurt en de Stadionbuurt, met elk een eigen karakter. Over het algemeen is Oud-Zuid een welvarend gebied met relatief hoog opgeleide bewoners. De betrokkenheid van bewoners bij de buurt en buurtgenoten is groot. Dat wil echter niet zeggen dat het overal en met iedereen goed gaat. In bepaalde buurten, waaronder de Stadionbuurt en de Schinkelbuurt, zien we vrij veel huishoudens die kampen met sociale en financiële problemen.
Het Museumplein, met zijn internationaal bekende musea en het Concertgebouw, vormen het culturele hart en het internationale visitekaartje van de stad. Ook het Vondelpark trekt grote hoeveelheden bezoekers. Oud-Zuid telt een groot aantal scholen met leerlingen uit de hele stad en uit de regio. Een vijfde van alle middelbare scholieren in Amsterdam gaat in Oud-Zuid naar school. Dat zorgt voor extra drukte in de openbare ruimte en in het verkeer.
De komende jaren vindt aan de rand van Oud-Zuid, rond de ring A10, in het uitbreidingsgebied van de Zuidas (Verdi) en in het Schinkelgebied, gebiedsontwikkeling plaats.

Prioriteit 1 Een aantrekkelijke en duurzame leefomgeving

Er komen niet alleen meer bezoekers naar Oud-Zuid, er wonen en werken ook steeds meer mensen. Bovendien wordt er meer gerecreëerd in de openbare ruimte. We zien dan ook dat het steeds voller wordt in de openbare ruimte en dat de drukte in het auto- en fietsverkeer toeneemt. Door de populariteit van het online winkelen stijgt het aantal pakketbezorgingen en ook zijn er meer maaltijdbezorgers. Het centrummilieu breidt zich uit, waardoor Oud-Zuid meer bezoekers krijgt. De groei van het aantal bezoekers en bewoners leidt tot meer levendigheid op straat, maar ook tot meer afval en hinder door terrassen en geparkeerde fietsen op de soms erg smalle stoepen.
In Oud-Zuid zijn veel middelbare scholen gevestigd, waardoor er grote groepen jongeren in de openbare ruimte verblijven. Dit leidt soms tot overlast voor bewoners.

We streven naar een aantrekkelijke, duurzaam ingerichte openbare ruimte waar mensen aangenaam kunnen verblijven en zich soepel kunnen verplaatsen.

Doelstellingen

1.1: Meer ruimte voor fietsers en voetgangers
1.2: Minder autobewegingen in Oud-Zuid
1.3: Regenbestendiger Museumkwartier en Stadionbuurt
1.4: Bevordering energie- en grondstoffentransitie
1.5: Een aantrekkelijkere openbare ruimte
1.6: Winkelgebieden met een divers aanbod en een hoge kwaliteit

Doelstelling 1.1 Meer ruimte voor fietsers en voetgangers

Er zijn steeds meer fietsers en voetgangers in Oud-Zuid en de openbare ruimte moet toegankelijk en veilig blijven voor deze verkeersstromen. Door het verbeteren van belangrijke fietsroutes in Oud-Zuid, zoals de Schinkelroute en de Zeilstraat, het verbreden van fietspaden en het aanleggen van fietsstraten maken we ruimte voor fietsers. Ook zorgen we voor goede looproutes voor voetgangers.

Doelstelling 1.2 Minder autobewegingen in Oud-Zuid

Nu de binnenstad autoluw dan wel autovrij wordt gemaakt, willen wij ervoor waken dat in de omliggende buurten het verkeer, de parkeerdruk en de bijbehorende luchtvervuiling toenemen. Dat is des te meer van belang omdat het goederen- en bestelverkeer met zijn vele laad- en losbewegingen al voor hinder zorgt in de krappe openbare ruimte.
Om de overlast door autoverkeer te beperken, treffen we parkeermaatregelen, reguleren we het vrachtverkeer en sturen we aan op een efficiënte vorm van bedrijfsafvalinzameling. De aanwezigheid van de Noord/Zuidlijn zal ertoe leiden dat meer mensen de auto laten staan, maar doordat tramlijn 16 is opgeheven, zijn sommige delen van Oud-Zuid nu minder goed te bereiken met het openbaar vervoer.

Doelstelling 1.3 Regenbestendiger Museumkwartier en Stadionbuurt

Doordat bomen worden gekapt en veel (binnen)tuinen worden betegeld, krijgt de buurt een steeds steniger karakter. Bij hevige regenbuien ontstaat er vooral in het Museumkwartier en de Stadionbuurt wateroverlast. In het kader van het programma Rainproof onderzoeken wij in hoeverre er bij herinrichtingsprojecten in de openbare ruimte maatregelen kunnen worden doorgevoerd om de buurten regenbestendiger te maken. Ook gaan we bewoners erop wijzen dat zij zelf een bijdrage kunnen leveren door aanpassingen in hun tuin.

Doelstelling 1.4 Bevordering energie- en grondstoffentransitie

Amsterdam heeft grote ambities op het gebied van het klimaat en er worden stappen gezet op weg naar duurzaam energie- en grondstoffengebruik. Zo streeft de gemeente naar een aardgasvrije stad in 2040. In Oud-Zuid hebben verschillende bewoners en ondernemers initiatieven ontplooid voor een duurzamere buurt. We ondersteunen deze initiatieven en bekijken hoe hier uitvoering aan gegeven kan worden.

Doelstelling 1.5 Een aantrekkelijkere openbare ruimte

Bewoners en ondernemers zijn over het algemeen tevreden over hun buurt, maar rommel op straat blijft hun een doorn in het oog. Ook ondervinden zij hinder van verkeerd aangeboden afval en van geparkeerde fietsen, met name in Duivelseiland en in de Schinkelbuurt, waar de stoepen smal zijn.
Op de Schinkeleilanden wordt steeds meer gerecreëerd. Dat leidt soms tot overlast, onder meer in de vorm van lawaai en vervuiling. We zullen maatregelen treffen om te voorkomen dat recreatie ten koste gaat van de verblijfskwaliteit en de leefbaarheid voor omwonenden.
In een aantal buurten ondernemen bewoners actie om de buurt aantrekkelijker te maken, onder andere door meer groen aan te brengen. Deze initiatieven ondersteunen we.

Doelstelling 1.6 Winkelgebieden met een divers aanbod en een hoge kwaliteit

In Oud-Zuid verschijnen steeds meer winkels die gericht zijn op toeristen, en in sommige winkelstraten dreigt een monocultuur te ontstaan. Deze trends kunnen ertoe leiden dat de winkelgebieden minder aantrekkelijk worden. Ook het feit dat vastgoedeigenaren winkelpanden steeds vaker als een goede investering zien, brengt een risico op verschraling van het aanbod met zich mee. Door het streven van de gemeente om bezoekers meer over de stad te verspreiden en door de uitbreiding van Zuidas en station Amsterdam Zuid bestaat de kans dat deze trend nog sterker wordt.
Om dit alles tegen te gaan is het van belang dat ondernemers zich verenigen en zich gezamenlijk inzetten voor kwaliteit en diversiteit. Daarnaast varen winkelgebieden er wel bij als ze met elkaar verbonden worden. We verkennen de mogelijkheden om de Beethovenstraat met Zuidas te verbinden en Hoofddorpplein-Zeilstraat met de Amstelveenseweg.

Prioriteit 2 Gevarieerd woningaanbod en verbondenheid in de buurt

De bevolkingssamenstelling van Oud-Zuid is aan het veranderen. Dat komt onder meer door de vergrijzing en de komst van nieuwe Amsterdammers, zoals internationals, statushouders, studenten en starters. Verder strijden we tegen de groeiende tweedeling tussen arm en rijk. Door de hoge woningprijzen zijn er in de laatste jaren vooral kapitaalkrachtige mensen in Oud-Zuid komen wonen. Zij worden de buren van mensen die al lange tijd in Oud-Zuid wonen en die een stuk minder rijk zijn.
Doordat het gebied zo gewild is, wordt het voor ouderen die willen verhuizen naar een passende woning en voor gezinnen met opgroeiende kinderen moeilijker om een betaalbare woning in hun eigen buurt te vinden.
De verandering in de bevolkingssamenstelling heeft tot gevolg dat er minder contact is tussen buurtgenoten. Wij vinden het van belang om het gebied voor alle groepen toegankelijk te houden en om bewoners de gelegenheid te bieden elkaar te leren kennen.

Doelstellingen

2.1: Ruimer woningaanbod voor ouderen en huishoudens met een middeninkomen
2.2: Meer ontmoeting en verbondenheid tussen en binnen verschillende groepen Amsterdammers

Doelstelling 2.1 Ruimer woningaanbod voor ouderen en huishoudens met een middeninkomen

Het aantal ouderen neemt toe, met name in het Museumkwartier. Ouderen, over het algemeen een kwetsbare groep, worden geacht zo lang mogelijk zelfstandig te blijven wonen. In Oud-Zuid staan echter voornamelijk vooroorlogse portiekwoningen met trappen die voor ouderen een probleem kunnen gaan vormen. Een deel van de ouderen woont in veelkamerwoningen, waar veel vraag naar is onder gezinnen. Verhuizen is voor deze groep vaak een hele opgave; goede informatie en begeleiding is dan ook essentieel. Daarnaast willen we nieuwe woonzorgconcepten faciliteren die bijdragen aan een leefbare omgeving voor ouderen.
Ook voor huishoudens met een middeninkomen is het op dit moment zeer moeilijk om een woning te vinden in de stad. In de komende jaren willen we het woningaanbod voor deze groep uitbreiden.

Doelstelling 2.2 Meer ontmoeting en verbondenheid tussen en binnen verschillende groepen Amsterdammers

Oud-Zuid beschikt over een rijk verenigingsleven en de bewoners tonen zich sterk betrokken bij hun leefomgeving. Om de verbondenheid in stand te houden, is het van belang dat ook nieuwe en tijdelijke bewoners snel het gevoel krijgen dat ze deel uitmaken van een gemeenschap. Met name statushouders en internationals hebben aangegeven behoefte te hebben aan meer contacten in hun buurt.

Prioriteit 3 Meer zorg voor bewoners met een verborgen ondersteuningsbehoefte

Oud-Zuid staat bekend om zijn sociaaleconomische sterke buurten, maar omvat ook buurten waar een stapeling van sociaal-maatschappelijke problematiek te vinden is. De meeste kwetsbare groepen, waaronder statushouders en mensen met een ggz-achtergrond of een licht verstandelijke beperking, wonen in de Stadion- en Schinkelbuurt. Voor bewoners die hulp of ondersteuning nodig hebben, is er een breed spectrum aan voorzieningen, maar voor een deel van deze groep rust er een taboe op het vragen om hulp. Wij willen ook deze mensen bereiken.
Het is ook van belang om de binding van de kwetsbare bewoners met hun buurt en hun buurtgenoten te verstevigen, zodat onnodige overlast en onbegrip kunnen worden voorkomen.
In Oud-Zuid wonen relatief veel ouderen die op bepaalde vlakken ondersteuning nodig hebben om zelfstandig te kunnen blijven wonen. Het aantal ouderen zal met name in het Museumkwartier de komende jaren nog flink toenemen, waardoor ook de vraag om ondersteuning zal stijgen.

Doelstellingen

3.1: Meer zicht op verborgen eenzaamheid, armoede en andere ondersteuningsbehoeften
3.2: Ondersteuning die beter is afgestemd op de behoefte van de doelgroep
3.3: Intensievere samenwerking tussen professionals, bewoners en ondernemers die hun buurtgenoten willen helpen

Doelstelling 3.1 Meer zicht op verborgen eenzaamheid, armoede en andere ondersteuningsbehoeften

Zowel uit de wijken met relatief veel kwetsbare bewoners als uit de welvarender buurten komen signalen van armoede en eenzaamheid. Sommige personen met een hulpvraag beschouwen dit als een taboe, waardoor zij moeilijk te bereiken zijn. We willen beter zicht krijgen op de problematiek, zodat we eerder ondersteuning of hulp kunnen bieden. Daarnaast willen we ervoor zorgen dat bewoners beter geïnformeerd worden over het hulp- en ondersteuningsaanbod in hun buurt.

Doelstelling 3.2 Ondersteuning die beter is afgestemd op de behoefte van de doelgroep

Verschillende vormen van (psycho)sociale problematiek, zoals dementie, armoede en eenzaamheid, vragen om verschillende benaderingen. Er zijn buurten waar een specifieke doelgroep overheerst. In het Museumkwartier zien we bijvoorbeeld vooral ouderen voor wie verminderde mobiliteit en vereenzaming een reëel probleem kunnen vormen. In de Marathonbuurt zien we juist meer mensen met een ggz-achtergrond. Dit vraagt om een gebiedsgerichte aanpak, zodat we alle specifieke doelgroepen kunnen bereiken en mensen met een hulpvraag aan de juiste zorg-, welzijns- en ondersteuningsvoorzieningen kunnen koppelen

Doelstelling 3.3 Intensievere samenwerking tussen professionals, bewoners en ondernemers die hun buurtgenoten willen helpen

Oud-Zuid telt veel ondernemers, stadsdorpen en actieve bewoners die iets voor buurtbewoners willen betekenen. We werken al veel samen met bewoners en bewonersorganisaties om hun ideeën en initiatieven ten uitvoer te brengen en we willen deze samenwerking uitbreiden om de kracht van de wijk ten volle te benutten.

Prioriteit 4 Meer kansen en weerbaarheid voor kinderen en jongeren

Oud-Zuid kent zowel buurten met zeer welgestelde bewoners als wijken met veel armoede. In de Schinkelbuurt en de Stadionbuurt groeit 1 op de 5 kinderen op in armoede. We zien bij jongeren uit deze gezinnen verschillende problemen, zoals een moeilijke thuissituatie of eenzaamheid. Maar ook bij jongeren uit rijkere gezinnen zien we problemen. Daar gaat het, naast eenzaamheid, vooral om overmatig drank- en drugsgebruik en depressie.

Doelstellingen

4.1: Meer kinderen en jongeren uit gezinnen met een minimuminkomen in de Schinkel- en Stadionbuurt maken gebruik van culturele, educatieve en sportaanbod
4.2: Jongeren zijn weerbaarder tegen de verleidingen van alcohol en drugs en tegen de negatieve aspecten van sociale media
4.3: Kinderen en jongeren bewegen meer in de openbare ruimte

Doelstelling 4.1 Meer kinderen en jongeren uit gezinnen met een minimuminkomen in de Schinkel- en Stadionbuurt maken gebruik van culturele, educatieve en sportaanbod

Vooral in de Marathonbuurt wonen relatief veel gezinnen met een laag inkomen. Professionals geven aan dat er in deze gezinnen vaak sprake is van een stapeling van problemen. Ook kampen veel jongeren in deze buurt met een moeilijke thuissituatie of eenzaamheid.
Uit cijfers van het gemeentelijke Onderzoek, Informatie en Statistiek (OIS) blijkt dat deze jongeren weinig gebruikmaken van het aanwezige activiteiten- en ondersteuningsaanbod.

Doelstelling 4.2 Jongeren zijn weerbaarder tegen de verleidingen van alcohol en drugs en tegen de negatieve aspecten van sociale media

Het gebruik van alcohol en drugs onder jongeren in Oud-Zuid ligt boven het gemiddelde van Amsterdam. Het gaat voornamelijk om jongeren uit welgestelde gezinnen in het Museumkwartier, de Apollobuurt en de Willemsparkbuurt. Dit overmatig middelengebruik leidt vaak tot gezondheidsproblemen, schoolverzuim en schooluitval. De jeugdhulpverlening komt moeilijk in contact met deze gezinnen.
Op de bij jongeren populaire sociale media komen cyberpesten, sexting en grooming regelmatig voor, zo geven professionals aan. Groepsdruk speelt hierbij een belangrijke rol, met vaak vervelende gevolgen voor de slachtoffers.
We willen rolmodellen inzetten en jongeren en hun ouders zelf een rol geven bij de aanpak van deze fenomenen. Het doel is dat jongeren zich verantwoordelijk gaan voelen voor hun eigen gedrag en dat ze handvatten krijgen om beter om te gaan met sociale media, sexting en grooming, en drank en drugs.

Doelstelling 4.3 Kinderen en jongeren bewegen meer in de openbare ruimte

Uit onderzoek naar sportbeoefening in de stad komt naar voren dat jongeren in Oud-Zuid wel voldoende sporten, maar toch niet aan de beweegnorm voldoen, omdat ze in het dagelijks leven fysiek niet actief genoeg zijn. Daarom willen we de openbare ruimte zo inrichten dat deze meer uitnodigt tot bewegen. Hierbij zullen we de bewoners betrekken.

Prioriteit 5 Nieuw- en verbouwplannen die goed in de leefomgeving passen

In en rondom Oud-Zuid wordt de komende jaren veel gebouwd en verbouwd. Particuliere eigenaren investeren in hun vastgoed en maken plannen voor het vergroten of veranderen van hun panden. Daarnaast worden in het kader van 'Koers 2025 - Ruimte voor de Stad' plannen voorbereid voor de zuidwestkant van Oud-Zuid:

- in het Havenstraatgebied worden vanaf 2019 vijfhonderd woningen, een basisschool en voorzieningen gebouwd. De British School zal zich vestigen in het voormalige Huis van Bewaring. Daarvoor is een verbouwing noodzakelijk;
- voor het gebied Verdi (rondom het IJsbaanpad) worden plannen uitgewerkt voor nieuwe woningen aan de kant van de Amstelveenseweg. Aan de kant van de Schinkel komen betere recreatiemogelijkheden en meer groen;
- voor het bedrijventerrein Schinkel worden plannen gemaakt om het gebied te transformeren tot een gemengd woon-werkgebied.

De ontwikkelingen hebben veel impact op de woonomgeving en dienen dan ook in goede banen te worden geleid.

Doelstellingen

5.1: Aandacht voor overlast door bouwwerkzaamheden en veranderingen aan panden
5.2: Oud-Zuid is goed bereikbaar en biedt ruimte aan openbaar vervoer en langzaam verkeer
5.3: Meer woningen voor ouderen en een passend voorzieningenaanbod voor de buurt
5.4: Bewoners en ondernemers worden in een vroeg stadium bij gebiedsontwikkeling betrokken

Doelstelling 5.1 Aandacht voor overlast door bouwwerkzaamheden en veranderingen aan panden

We zien in Oud-Zuid een explosieve toename van het aantal verbouwingen in particuliere woningen en winkelpanden. In sommige straten worden meerdere panden tegelijk verbouwd. Dit geeft naast langdurige geluidsoverlast ook hinder van bouwcontainers, kranen in de straat en gebrek aan parkeerplekken. Daarnaast hebben aan- en uitbouw en het toevoegen van extra verdiepingen gevolgen voor de omliggende woningen en omgeving. Deze ontwikkeling vindt met name plaats in de wijken rondom het Vondelpark.
We werken aan aanpassingen in enkele bestemmingsplannen en aan beleidsregels voor veelvoorkomende bouwplannen die afwijken van de geldende bestemmingsplannen. Daarnaast gaan we onderzoeken hoe we deze vormen van overlast kunnen beperken, bijvoorbeeld door aanpassingen in de vergunningverlening. Het streven is om eigenaren de kans te bieden hun panden te verbeteren en uit te breiden, zonder dat dit ten koste gaat van de omgeving. We zijn in gesprek met bewonersgroepen over de overlast en de gevolgen van verbouwingen.
Ook voor de overlast door bouwwerkzaamheden in het Havenstraatgebied en het bouwproject van de British School nemen we maatregelen.

Doelstelling 5.2 Oud-Zuid is goed bereikbaar en biedt ruimte aan openbaar vervoer en langzaam verkeer

Met investeringen en herinrichtingen willen we Oud-Zuid bereikbaar houden voor openbaar vervoer en langzaam verkeer.
De komende jaren wordt er veel gebouwd in Oud-Zuid. Zuidas breidt uit in de richting van het IJsbaanpad (gebied Verdi), het Havenstraatgebied wordt ontwikkeld en het Schinkelkwartier wordt getransformeerd tot een gemengd woon-werkgebied. De nieuwe gebieden dienen goed bereikbaar te zijn voor auto- en langzaam verkeer, maar ook met het openbaar vervoer. Bovendien is een goede verkeersverbinding met de westzijde van de stad van belang. Daarom onderzoeken we de mogelijkheid om een brug aan te leggen over de Schinkel.

Doelstelling 5.3 Meer woningen voor ouderen en een passend voorzieningenaanbod voor de buurt

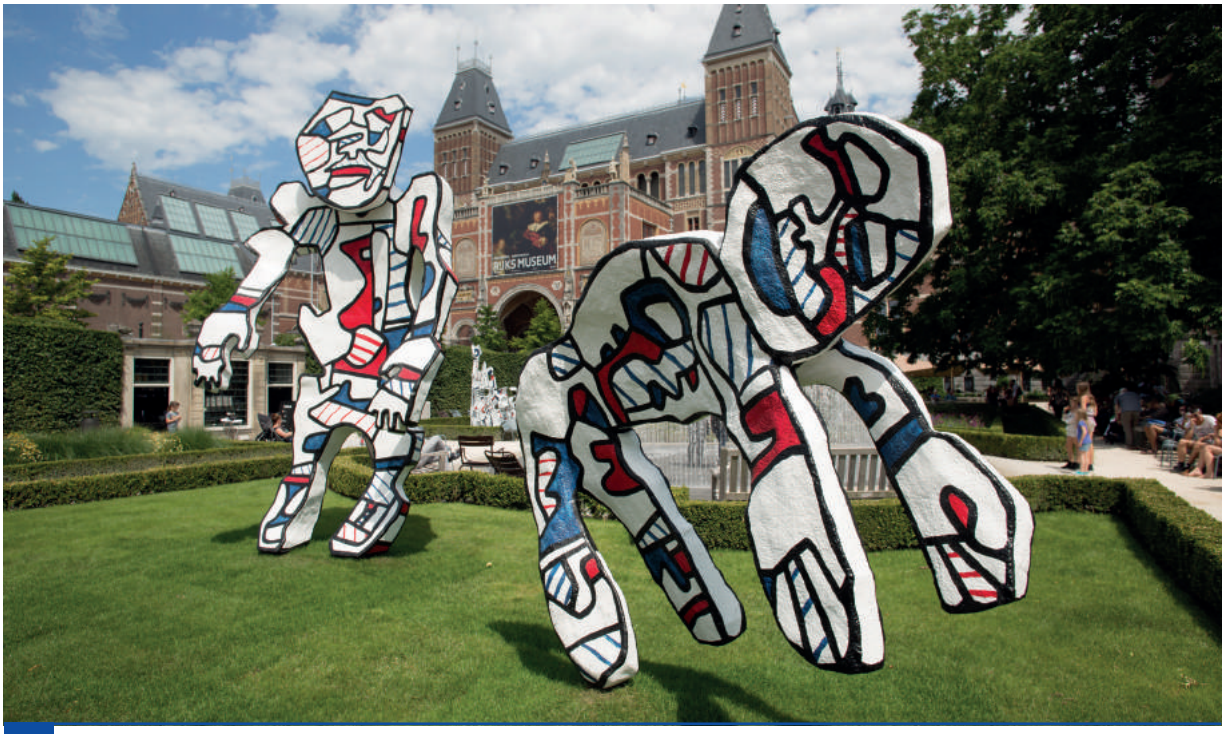
In Oud-Zuid bestaat een tekort aan geschikte woningen voor ouderen, terwijl het aantal ouderen de komende jaren flink zal toenemen. Daarnaast is gebleken dat de maatschappelijke voorzieningen die de wijken bieden niet altijd aansluiten op de vraag. Er is bijvoorbeeld behoefte aan meer ontmoetingsplekken en gezondheidsvoorzieningen, waaronder huisartsenprakijken. Bij zowel herontwikkeling van bestaande buurten als de bouw van nieuwe buurten is het realiseren van een passend voorzieningenaanbod dan ook een van de speerpunten.

Doelstelling 5.4 Bewoners en ondernemers worden in een vroeg stadium bij gebiedsontwikkeling betrokken

We willen voorkomen dat nieuw te verrijzen woon- en werkbuurten eilandjes op zich gaan vormen. Er moet een verbinding zijn met de bestaande, omliggende wijken. Daarom gaan we bewoners van de omliggende buurten en andere belanghebbenden in een vroeg stadium bij de plannen betrekken en geven we hun zo mogelijk een stem.

Prioriteit 6 Aandacht voor bijzondere plekken: Museumplein en Vondelpark

De internationaal bekende musea, het Concertgebouw, het Vondelpark en een aantal hoogwaardige winkelstraten in Oud-Zuid leveren een belangrijke bijdrage aan de culturele en economische waarde van de stad. We zien al enkele jaren dat het centrummilieu zich uitbreidt naar Oud-Zuid, wat veranderingen in het horeca- en winkelaanbod met zich meebrengt. Het Museumplein is de culturele kern van Amsterdam en het aantal bezoekers is de laatste jaren enorm gestegen.
Het Vondelpark, het bekendste park van Amsterdam, is een populaire verblijfs- en ontmoetingsplek. De bezoekersaantallen zullen nog verder toenemen, want in een zich verdichtende stad vervullen parken een belangrijke rol als gelegenheden voor buitenrecreatie. We zetten ons ervoor in om beide locaties aantrekkelijk te houden voor een breed en divers publiek en gebruik.

Doelstellingen

6.1: Het Museumplein heeft de uitstraling die past bij de status als cultureel centrum
6.2: Een leefbaarder, aantrekkelijker en toekomstbestendig Vondelpark

Doelstelling 6.1 Het Museumplein heeft de uitstraling die past bij de status als cultureel centrum

Het Museumplein verdient een hoogwaardig ingerichte openbare ruimte met een aantrekkelijke uitstraling. Speerpunten zijn uniformiteit en goed onderhoud. We willen de inrichting van de omliggende straten afstemmen op de inrichting van het plein zelf. De Kansenkaart Museumplein dient hierbij als leidraad.

Doelstelling 6.2 Een leefbaarder, aantrekkelijker en toekomstbestendig Vondelpark

Het Vondelpark trekt steeds meer bezoekers: Amsterdammers en toeristen, picknickers en sporters, fietsers en voetgangers. Dit intensieve gebruik leidt tot slijtage en verloedering. Het is onze ambitie om het Vondelpark een kwaliteitsimpuls en een hoogwaardige uitstraling te geven. De ondernemers in het park streven naar een duurzaam park en zoeken daarbij naar innovatieve oplossingen. Bij het ontwikkelen van plannen en het doorvoeren van maatregelen gebruiken we de Kansenkaart Vondelpark, die in 2018 samen met betrokken partijen is opgesteld, als leidraad.